

HET LAATSTE LIJSTJE VAN MABEL BEAUMONT

*Voor mama en papa. Bedankt voor alles.*



Ik zet al tweeënzestig jaar elke dag thee voor Arthur en mij. Twee verschillende huizen, god weet hoeveel verschillende waterkokers, maar altijd ik, altijd hij, altijd een kopje thee in de ochtend. Hij zit aan de keukentafel, pen in de hand, druk bezig met zijn kruiswoordpuzzel. Hij heeft het raam opengezet en ik hoor vogels tsjilpen in de tuin. Een merel, denk ik, en een roodborstje. Er is een heel gesprek gaande dat me niets zegt. Als ik ga zitten vouwt Arthur de krant op, legt zijn pen neer en zegt 'nou'. We praten over wat we die dag gaan doen. Een wandeling of een klusje of niet zoveel. Toen we nog werkten hoefden we deze beslissingen alleen in de weekenden te nemen, maar nu strekt elke dag zich voor ons uit, uur na uur.

Ik doe de theezakjes erin. In mijn kopje zit al melk, in het zijne voeg ik het pas helemaal aan het einde toe. Een half suikerklontje voor hem. Vroeger twee, toen één. Hij zei altijd: 'Waarom jezelf iets ontzeggen op deze leeftijd?' Maar ik kreeg het er toch doorheen. Olly snuffelt rond bij mijn voeten, op zoek naar kruimels die ik misschien heb laten vallen. Ik reik naar beneden om zijn kop te aaien, maar hij loopt terug naar Arthur, zoals altijd. Hij ruikt naar de rivier en ik herinner mezelf eraan om hem binnenkort in bad te doen. Er zit brood in de broodrooster en de boter en jam staan klaar. En er is iets wat ik wil zeggen, iets wat ik nu al tientallen jaren wil zeggen, over dit leven dat we hebben opgebouwd, maar de woorden blijven steken. Ze blijven altijd steken.

Ik breng de mokken naar de tafel en kijk hoe de damp opstijgt en zich meesleept in de richting waarin ik loop.

‘Nou,’ zegt Arthur, terwijl hij de krant opvouwt. ‘Nog plannen voor vandaag?’ Ik schud mijn hoofd en de toast schiet met een zachte plof omhoog.

‘Ik ga naar die begrafenis,’ zegt hij. ‘Tommy Waites.’

Er is altijd een begrafenis als je zo oud bent als wij. Arthur knipte vroeger Tommy’s haar, toen hij zijn kapperszaak nog had, en ze dronken soms samen in de pub. Hij is naar begrafenissen van mensen geweest met wie hij een mindere connectie had. Ik weet nooit of hij gaat om te condoleren of gewoon omdat het een soort uitje is. Minisandwiches, oudbakken chips, en een paar bodems whisky.

‘Ga jij maar,’ zeg ik. ‘Ik kende hem nauwelijks.’

‘Ik weet zeker dat Moira blij zou zijn om je te zien.’

‘Nou, ik zou je de naam van zijn vrouw niet hebben kunnen vertellen. Dus ik weet zeker dat mijn aanwezigheid voor haar geen verschil zou maken.’

Zijn schouders gaan nauwelijks zichtbaar omhoog en ik weet dat hij geïrriteerd is. Ik ben een expert in zijn lichaamstaal en hij is dat ongetwijfeld ook in de mijne. Je leeft niet meer dan zes decennia lang zij aan zij zonder het een en ander te leren.

‘Dus wat ga jij doen, terwijl ik weg ben?’

Ik zou kunnen lezen, of breien, of oude foto’s bekijken. Ik zou kunnen zitten en nadenken, terugblikken op mijn herinneringen, mijn leven overzien. Ons leven. Maar Arthur vindt dat niet goed, hij vindt het sentimenteel gemijmer. Kijk altijd vooruit, dat is zijn motto. Of een van de vele. Ik ben meer van het terugkijken, vooral nu er zoveel terug te kijken is en zo weinig vooruit. Wat is er mis mee om je laatste jaren in stille contemplatie door te brengen? Het is immers toch te laat om de wereld te veranderen. Dat is het probleem bij ons; ik ben aan het afbouwen en hij probeert nog steeds vol gas te geven.

‘Ik moet die keukenla die vastzit nog uitzoeken,’ zeg ik.

‘O ja, ik word gek van dat ding.’

Ik zeg niet dat hij niet vast zou zijn komen te zitten als hij er

geen dingen in zou blijven stoppen terwijl hij overduidelijk vol zit. Afhaalmenu's die we nooit zullen gebruiken, knopen, rollen plakband en god weet wat nog meer. Ik zal tachtig procent ervan weggooien en hij zal tevreden zijn en niet merken dat de spullen die hij had gehamsterd verdwenen zijn, wat aantoont dat hij ze in de eerste plaats niet nodig had.

Als hij in zijn begrafenispak naar beneden komt, houdt hij zijn armen voor zich uit zodat ik zijn manchetknopen kan doen.

'Dit zijn Bills oude manchetknopen,' zegt hij, zoals altijd.

Ik knik, zeg niet dat ze voor mij na zestig jaar meer als zijn manchetknopen voelen dan die van Bill, ondanks de initialen. WM. William Mansfield.

Hij heeft dat pak al meer dan dertig jaar en de broek zit een beetje te strak. Hij ruikt naar water en zeep. Schoon. Naar zichzelf.

'Weet je zeker dat ik je niet op andere gedachten kan brengen?' vraagt hij.

Ik kijk hem recht in de ogen en vraag me af wanneer ik voor het laatst van gedachten ben veranderd. We praten zoveel vanuit verschillende kamers, of een van ons op de bank en de ander in de deuropening. Wanneer sta je ooit zo dicht bij elkaar en concentreer je je echt op de ander? Hij heeft nog steeds een volle bos haar, hoewel het dunner wordt, en er zit nog steeds een vleugje blond door het wit. Zijn ogen zijn nog net zo blauw als op onze trouwdag, toen ik er bij het altaar in keek, nog steeds hopend op een reden om terug te krabbelen. Hij is natuurlijk aangekomen. Hij is niet meer die slanke, gespierde man van toen ik hem leerde kennen. Hij heeft wangen en een buikje. Het past bij hem, ouder worden. Want hij heeft een magische glimlach, altijd al gehad, en als hij die laat zien, zie je eigenlijk niets anders.

'Ik heb er geen zin in,' zeg ik.

Hij knikt. En ik weet dat hij denkt dat ik nooit meer ergens zin in heb. Dat ik het leven grotendeels heb opgegeven. En het is waar. Het is grappig. Wanneer je kiest met wie je je leven wilt doorbrengen,

denk je niet na over hoe je je beiden zult voelen als je in de tachtig bent. Of een van jullie zal zitten wachten op het einde, terwijl de ander erop gebrand is om zo veel mogelijk uit het leven te halen. Maar ook toen we jonger waren woedde dit verschil tussen ons. Hij, ervan overtuigd dat hij de wereld kon veranderen, en ik, me ervan bewust dat ik slechts één persoon in die wijde wereld ben en dat het niet veel uitmaakt wat ik doe.

‘Nou, dan zie ik je straks wel.’

‘Ik maak wel een *sausage casserole*,’ zeg ik, en we weten allebei dat het een vredesoffer is.

‘Klinkt goed.’

Ik volg hem naar de deur en wacht tot hij iets zegt, wetend dat hij niet weggaat voordat het tussen ons is bijgelegd.

‘Ik ben niet lang weg,’ zegt hij, terwijl hij zijn armen om me heen slaat. Ik voel de krassen van zijn stoppels op mijn wang en hoop dat hij zich terugtrekt.

En dan is hij weg. Ik haal de worstjes – in tweetallen en netjes verpakt in huishoudfolie – uit de vriezer om te ontdooien. Vervolgens begin ik aan de lade, meedogenloos. Als ik niet weet wat het is of al maanden niet gebruikt is, dan gaat het de vuilnisbak in. Het duurt maar een halfuurtje en dan sta ik op het punt om mijn boek tevoorschijn te halen, maar Olly blijft naar de deur lopen en treurig kijken, en ik weet dat, als hij het kon, hij zelf zijn riem zou pakken en omdoen.

‘Kom op dan, jongen,’ zeg ik en ik maak ons klaar voor een wandeling.

Het is een van die heldere, koude oktoberdagen. Het is in elk geval droog, maar ik weet dat mijn handen stijf en koud als steen zullen zijn tegen de tijd dat ik thuiskom. We lopen naar het einde van de laan en dan naar het centrum van de stad. Ik heb mijn hele leven in dit kleine stadje in Surrey gewoond en deze route zo vaak gelopen dat het me soms verbaast dat mijn voetstappen niet in het asfalt zijn gegrift. Het maakt Olly niet uit, zolang er maar dingen

zijn om aan te snuffelen, andere honden om naar te grommen en een plek waar hij zich kan ontlasten. En dat doet hij nu. Ik wacht tot hij klaar is en reik naar beneden met een zakje en een vreselijk lange seconde denk ik dat ik niet meer overeind kom, maar dan klikt er iets en sta ik weer rechtop. Ik kijk naar Olly, die staat te popelen om weer verder te gaan. Hoelang duurt het nog voordat we niet meer voor hem kunnen zorgen? Toen Arthur me drie jaar geleden overhaalde om hem te nemen (na het opstellen van een zeer weloverwogen voor- en nadelenlijst) zei ik dat hij ons misschien wel allebei zou overleven en Arthur schudde zijn hoofd naar me alsof hij gewoon niet begreep waarom ik daarover begon.

‘Soms praat je alsof we al dood zijn,’ zei hij.

Dat heb ik altijd onthouden.

We gaan verder, Olly en ik. Langs die nieuwe chique bakker die ruikt naar poedersuiker en gember en de kapper waar Arthurs kapperszaak vroeger zat. Langs de kleine supermarkt met zijn schuifdeuren die opengaan zelfs als je er gewoon langs loopt, alsof ze deel uitmaken van een plan om mensen naar binnen te lokken, en langs The Carpenters, waar de wake waarschijnlijk wordt gehouden. Sigarettenpeuken bezaaien de stoep. Ik trek mijn wollen jas wat strakker om me heen en haast me, in de hoop dat Arthur me niet door het raam ziet en naar buiten komt.

Broughton is in de loop der jaren wel wat veranderd, maar ik heb er altijd alles gehad wat ik nodig heb, en maak af en toe een uitstapje naar Overbury voor kleding of meubels. Londen ligt op minder dan een uur rijden, maar ik ga er maar ongeveer één keer per jaar heen. Broughton is meestal genoeg. Ik laat de winkels achter me en steek de weg over, neem het kleine pad naar de kerk. Ik loop tussen de grafstenen door tot ik ze vind: mijn familie.

Daar is Bill, die als eerste ging, hoewel dat niet had gemoeten. De ene dag was hij vol leven en de volgende dag was hij weg, door een verborgen hartkwaal waar je weleens over hoort en waarvan je nooit verwacht dat je broer er het slachtoffer van wordt. Toen mijn



moeder, tien jaar later. Ze is nooit over zijn dood heen gekomen en hoewel ze officieel aan kanker stierf, was het voor mij heel duidelijk dat ze het opgaf en heel langzaam begon te sterven op de dag dat ze hoorde dat haar zoon er niet meer was. En toen vader, minder dan een jaar na haar. Beroerte. Allemaal weg. Ben je ook een wees als je het pas wordt als je in de dertig bent? Arthurs moeder behandelde me als een van haar eigen kinderen, maar ik was me er altijd van bewust dat als ik hem zou verliezen, ik alleen op de wereld zou zijn.

Ik denk niet dat Arthur dat ooit begrepen heeft. Hij was een van negen kinderen en hij heeft altijd overal broers, zussen en neven en nichten gehad. Ons hele leven lang, waar we ook op vakantie gingen, had hij wel ergens een neef of nicht die hij ontmoette voor een drankje of een etentje, en ze hadden altijd dezelfde Beaumont-uitstraling. Lichtblond haar en sproeten. Mijn ouders waren allebei enig kind, dus we vormden een eenheid van vier. Nu is het er nog maar één.

Overal op de stenen liggen bladeren, rode en oranje. Ik kan de data van mijn moeder niet zien, of de volledige naam van mijn vader. Maar het is zo mooi, dit herfsttafereel, dat het niet uitmaakt. Ik weet die dingen toch al. En ik heb nooit echt het nut ingezien van bladeren vegen. De natuur laat zich niet overtreffen.

Ik kijk over mijn schouder of er niemand in de buurt is voordat ik begin te praten.

‘Het is Mabel, ik kom even langs met Olly. Er stond gisteren een artikel in de krant over verzamelingen van mensen en ik dacht aan jou, Bill, en die postzegels van jou. Ik liet het aan Arthur zien en hij grinnikte, zei dat hij ze soms voor de grap uit je map haalde en ze verstopte, en dat je dan helemaal opgefokt raakte en dagenlang zat te mokken. Ik vraag me af wat je nu zou verzamelen. Als je nog hier was en je was doorgestaan met de postzegels, dan zou je er nu duizenden hebben. Ik heb ze voor je bewaard op zolder. God mag weten waarom. Ik denk dat ze weggegooid worden als Arthur en ik er niet meer zijn, net als al het andere.’

Ik word verrast door de tranen in mijn ogen. Ik praat altijd even met ze als ik hier langskom maar meestal word ik niet emotioneel. Misschien ben ik ziek of heb ik slecht geslapen. Tegenwoordig heb ik de neiging om urenlang te draaien als een kip aan het spit voordat ik tot rust kan komen.

Ik ga naar huis en wacht tot Arthur terugkomt. Het is grappig, ik vind het niet erg als hij weggaat, ik vind het niet erg om alleen te zijn, maar ik vind het wel fijn als hij terugkomt. Ik vind het leuk om zijn verhalen te horen. Het huis voelt anders aan als hij er niet is, alsof al onze meubels en spullen tot rust komen en wachten, als een ingehouden adem. Het is bijna vier uur als ik zijn sleutel in het slot hoor. Hij heeft de kraag van zijn overhemd geopend en zijn stropdas losgemaakt, en zo te zien heeft hij wat gedronken.

‘Hoe was het?’ vraag ik.

‘Prima. Hij had een goed leven, Tommy. Er waren veel mensen om hem uit te zwaaien. Denk je dat er ook veel zullen zijn als het onze beurt is?’

Hij gaat op de bank zitten en Olly komt aanrennen om vertoelt te worden.

‘Hallo, hond,’ zegt Arthur.

Olly heeft hem altijd het leukst gevonden. Ik kijk hoe Arthur naar beneden reikt om achter zijn oren te krabben, hoe hun gezichten ontspannen. Ik denk aan wat hij vroeg. Voor hem zullen er zeker familieleden komen, uit alle hoeken van het land. En dan zijn er nog al zijn oude klanten, en de mannen met wie hij drinkt, degene die nog over zijn. Voor mij weet ik het niet zo zeker.

‘Waarom denk je daaraan?’ vraag ik, maar het is een stomme vraag, want het antwoord ligt voor de hand.

‘Tommy en Moira hadden vier kinderen, en ze waren er allemaal met hun partners en met hun kinderen. Het heeft me aan het denken gezet, dat is alles.’

Ik kan niets zeggen. Het is te laat om de tijd terug te draaien.

‘Thee?’ vraagt hij, terwijl hij opstaat en uit de kamer verdwijnt.

‘Ja, graag.’

En de rest van de dag weet ik dat we allebei denken aan de kinderen die we niet hebben gekregen.

‘Er is markt in Overbury,’ zegt Arthur, terwijl hij het theelepeltje tegen de rand van de mok tikt voordat hij de drankjes naar de keukentafel brengt.

‘Wat voor markt?’

‘Eten, denk ik. Zin om er even uit te gaan?’

Ik zou nee kunnen zeggen. Dat wil ik ook. Maar hij probeert me erbij te betrekken en het is niet eerlijk om hem keer op keer af te wijzen. De laatste tien jaar van ons huwelijk waren in zekere zin ook zo. Hij stelt iets voor, ik sla het af. Het is niet altijd zo geweest en dat is het probleem. We weten allebei nog dat we partners in crime waren.

‘Klinkt goed,’ zeg ik.

Hij probeert te doen alsof hij niet verbaasd is. Slurpt aan zijn *bran flakes*.

Het eerste probleem is een parkeerplaats vinden. Jarenlang konden we geen van beiden autorijden, maar Arthur leerde het toen hij in de vijftig was omdat hij geen uitdaging uit de weg gaat. Hij slaagde de eerste keer, na zes maanden lessen, maar hij heeft nooit veel zelfvertrouwen gehad. Hij rijdt permanent met een bezorgd gezicht rond.

‘En daar?’ stel ik voor, terwijl we voor de tweede keer om de parkeerplaats heen rijden. De laagstaande winterzon maakt het moeilijk om te zien. ‘Volgens mij is daar een...’

‘Daar staat een Mini,’ zegt hij met een strakke kaak.

‘We kunnen teruggaan, als je dat liever hebt.’

Het is een gevaarlijke grens die ik opzoek. Ik wil dat hij weet dat